

Hacı Torun Efendi

– Mustafa IŞIK · 04 Ekim 2012

"Defterim yâ Rab kara lakin sakal ak, rahmet et/ Müsrif isem de bu nefse kesmem ümid, rahmet et".
Mezar taşı böyle bir şiirle başlar.

1799 yılında Kayseri'de doğmuştur. Adı, Mehmed Salih'tir. Kayseri'nin köklü ailelerinden Çukurluzade Ahmed Ağa'nın oğludur. Babası küçükken öldüğünden yine bir âlim olan; anne tarafından dedesi Hacılarlı Musa Efendi'nin yanında büyümüştür. Dedesi, yaşlılarından ayırmak için "Torun" diye çağırıldığından; anasının koyduğu adla değil de, dedesinin taktığı lakapla meşhur olmuştur.

Okuma-yazmayı Hacılar'da öğrenmiştir. Dedesinin Çiğdeli/ Cıncıklı Camii'nde vaaz ederken sırtına aldığı torununa dua edip halkın "Âmin" dediği düşünülürse, Musa Efendi'nin torununu kendi yolunda yetiştirmeye çalıştığı anlaşılır. Dedesinin ölümünden sonra yine kimsesiz kalmış; halasının kocası olan Kıranadlızade Hacı Seyyid Ağa'nın yanına sığınmıştır. Bir delikanlı olarak, 20 yaşına kadar, zamanın dokumacılık sanatında çalışmıştır.

Yetiştirdiği aile kültürü düşünülürse, çalışmak ve okumak arasındaki tercihte okumayı seçmiş olmalıdır. Mürekkepçi İsmail Efendi, Yanıkoğlu Camii imamı Hacı Derviş Efendi, Göncüzade Kasım Efendi'nin derslerine devam ederek icazetini/ diplomasını almıştır.

İcazet almasına rağmen "beşikten mezara kadar ilim öğrenme" duygusuyla okumayı sürdürmüştür; Ankaralı Sarı Abdullahzade Mehmed Efendi'nin, Hacı Vahdi Salih Efendi'nin, Cami-i Kebir'de ders veren Hocazade Mehmed Efendi'nin derslerine devam etmiştir. Bu Hoca Efendi'nin vefatı üzerine ilim halkasını yönetme görevi Torun Efendi'ye verilmiştir. Hocasının yerine geçmesi, onun bu ilim halkasındaki farkını gösterir.

Divrikli Emin Fazıl Efendi, Küçük Hafız Efendi, Hisarcıklı Müftüler Nail ve Mesud Efendi, Hacı Enver Efendi, Karakimselizade Hacı Mehmed Efendi, Hacı Enver Efendi, Kızıklı Hacı Kasım Efendi İkizlerin Hacı Osman Efendi, Hacı Salih Nursaçan gibi daha sonra Kayseri'de söz sahibi olmuş kişileri yetiştirmiştir.

Divrikli Emin Fazıl Efendi, Hacı Torun Efendi'nin kızını aldığı için "Damad" adıyla meşhur olmuştur. Ahmed Nazîf Efendi, "halkın ve okumuşların gözünde zamanın İmam-ı Azam'ı gibiydi" demektedir. 1856 senesinde, Hacı Torun Efendi'nin gayretleriyle Ulu Cami önemli bir tamir geçirmiştir.

70 yaşlarına geldiğinde derslerini azaltmış, hastalıklarla uğraşmış ancak şikâyet etmemiştir.

10 kadar eseri olup 40 yaşındayken yazdığı İşarâtü'l Kur'an adlı eser, Kur'an ayetlerinin kolayca bulunması için yapılmış bir çalışmadır. Abdulmecid Han'a takdim etmiştir. 1872 tarihli Kayseri Vergi Defteri kayıtlarından Necibe Hanım adında bir eşi olduğunu öğreniyoruz.

3 Ekim 1885 yılı, Cuma namazı öncesi ruhunu teslim etmiştir. Öldüğünde 88 yaşındadır. Cenazesi, Hunad Cami haziresine gömülmüştür. Mezar taşında "Beş vaktin ezanında dediğinde müezzin, Eşhedü/ Kabirden biz de cevab veririz ona, Neşhedü" anlamında arapça bir beyit vardır. Bu sarıklı mezar taşı 1938 yılında Kayseri Müzesi'ne taşınmıştır.

Allah rahmet eylesin...